

11:J.'ANBUL Ü.1.N.VJ~HS+1.1'F1fIT BDEBIYA1: FAKTTL.'111'JSI'

KU'PÜPEA M' c t L 1K B>L ÜMÜ
(Mezuniyet Tezi)

riinKIYE'DE 1980mm GÜNÜMUZT~ ÜNİVBÜJİ'E
KÜ'rÜPHAN.ELERİNDJ~ GÖR(İLEN JİT;Q :E; M5 VE
EJELLEŞ MİT-IT

BULr:1111 EBGJm

2e317

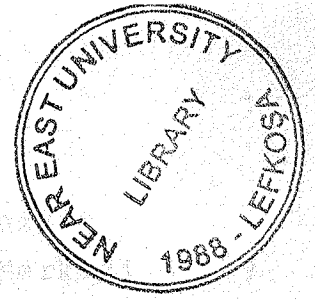
J SJL ANDUL

HA7.İlxAJf 199Cl

r sz t YÖNPİ'EN

DOÇ. DR. AYSEL YOTVi)AR

İC İNDJ~K:İLİİİ-I

ÖNH ÖZ	III
Gtr iş	IV
KI ALTMAJAH	V

I. 1980 ÖNctsİNDE TtlRKİYB'DE UNİVERSİTE KÜ'rÜPHANBLBRI

1. CUMHURİYE'L'EN ÖNCE

1.1 Oarnan.l ı. İmparatorlur~u'nda Medrese ve Medrese Kütüphaneleri	1
1. 2 Darülfünun ve T)arUlfünun KUtiihaneB:i	4

;; • CUMHURİYB'L' "I'In SONRA

~.1 Tlarülfünun'un Kapanması ve 1q33 Tİnivers ite Pe-Pı)rmu	8
2....2 tr n1ver111 ' 'le Küt;up hane l. erJ_nızın Örgütlenme Durumla.r	10
2.3 Üniversite Ktittiphanelerimize Yapılan Tiaestiriler ve Önerilen. Çö;;,Um Yolları	14
2. 4 İrltanbu.L, 'dak i Ünive rs te Kütüphaneleri- nin Öz,el.l:i.klerj	21

II. 1980ıDEN SONRA UNİVERSİTE KUTUPHANELERİNİ ETKİLEYBN GELİŞMELER

1. YUkseköfretJm Kanunu	24
2. Yi.Hrnekcış,;rel;im Knru Lu tnun Js.J.f32-Yı.La rıda [N.cıı rı J, Eür pİano 1e l-1 P 117.ı 1.1 tı Ke V.ar-a rı	27

Gi f led By

Mes ut Ya lvaç

3. YUkoeköfirat'ın Kurulu Dokümantasyon
Ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi 29

1980'DEN SONRA ÜNİVERSİTE KİTAPLARI
NİHAİ NÜSRA VE CDH,Ş.MELER İN
PİŞİRİLMİŞ HİLELİ

SİNUÇ 34

İl İJ31 İYOG RA,FYA 37

ÖNSÖZ

Türkiye'deki üniversite kütüphaneleri hakkında yayınlanmış bilgilerin henüz yeterli olmadığı ve mevcut olanların da genellikle değişik balmış açılardan ele alınmış olduğundan farklı bir yaklaşım gerektirdiği görülmüştür. Bu nedenle ülkemizdeki üniversite kütüphanelerinin durumlarını incelemek ihtiyacını hissederek araştırmanın konusu olarak seçtik.

Mezuniyet tezi olarak, bir yıl boyunca öğrenimimde kalan zamanlarda hazırladığımız çalışmamızın birçok eksiklikleri bulunduğunu muhakkaktır. Yapılacak her türlü eleştiri bundan sonraki çalışmada yol gösterici olacaktır.

Tezimin danışmanlığını kabul eden değerli hocam Sayın Doç.Dr.Aysel Yontar'a ve çalışmalarım sırasında beni daima destekleyen hocam Sayın Arş.Gr.Üb. Çavdar'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çalışmalarınla yakından ilgilenen ve yapıcı eleştirilerde bulunan Marmara Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı Sayın Ayten Koran'a da teşekkür ederim.

Bülent Ergen

GİRİŞ

Tarafsız ve en doğru bilimsel bilgi üreten kurumlar Üniversitelerdir. Bilimsel bileşim, bilimsel bilginin dayanak olarak bilinmeyenin ortaya çıkarılmasıdır.

Üniversitelerde bilimsel bilginin üretimi iyi örgütlenmiş, üniversite içindeki yeri, amaç ve işlevleri belirlenmiş üniversite kütüphanelerinin varlığına bağlıdır.

Ülkemizdeki üniversite kütüphanelerinin in gelişim ve c5rgUtlenme durumlarını incelemeye çalıştım. ~u araştırma basılı ve basılı olmayan kaynaklara (özellikle hazırlanmıştır. Konuyla ilgili yabancı eserlere başvurulmamıştır.

Üç bölümden oluşan çalışmamın ilk bölümünde 1980 yılından önce Türkiye'de üniversite kütüphanelerinin durumu Cumhuriyetten önce ve sonra olmak üzere iki kısımda ele alınmıştır.

İkinci bölümde 1980 yılından sonra üniversite kütüphanelerimizin durumlarının iyileştirmek için yapılan çalışmalar incelenmektedir.

Üçüncü bölümde ise ikinci bölümde ele alınan konuların değerlendirmesi yapılmaktadır.

Çalışmamızda Üniversiteler Kütüphanelerimizin yalınlaşma günümüze kadar geçirdiği tarihsel gelişim ve belli başlı sorunları ele alınmıştır, c5?eJLikle t5rgUtlenme durumlarında durulmuştur.

Bu çalışma üniversiteler kütüphanelerimiz hakkında bilgi arayanlara biraz olsun yardımcı olabilir diye düşünülmüştür.

DÜ.İnt. Ergen

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser.
A.Ü.	Ankara Üniversitesi
A.Ü.D.T.C.F.	Ankara Üniversitesi Tarih - Coğrafya Fakültesi
ayr.bkz.	Ayrıca bakınız.
bkz.	Bakınız.
çev.	Çeviren.
derl.	Derleyen.
ed.	Edtirci.
İ.Ü.	İstanbul Üniversitesi
k811.1	Karşılaştırma.
TKDU	Türk Kültür ve Edebiyatı Derneği Bülteni

Osmanlılarda ilk medrese'nin 'İznik' -te kurulmasına. ve bunu Bursa'da ve başka yerlerde yeni açılan medreselerin izlemesine rağmen, bu medreselerde başlatılan 'İznik'te bulunan bulunduran daire bilgiye sahip değiliz. Sayın İ. Erünlü~bu durumu şöyle açıklar: "Selçuklular İda ve Anadolu heyliklerinde yaygın olan 'medrese kütüphanesi'nin", Osmanlı Beyliği'de de, medreselerin kurulmasıyla birlikte ortaya çıkması gerektiği ileri sürülebilirse de, ... ilim adamı İzzetî'nin hemen hemen tamamını dışarıdan sağlayan ve hentiz kitap üretimine yeni geçilen bir cemiyette bu gelişmenin beklenildiğinden daha uzun bir süreye ihtiyaç gösterdiği görülmektedir~?

Yıldırım Bayazıt ve II. Murat deyrinde, gerek bu padişahlar gerekse devrin ileri gelenleri tarafından çeşitli yerlerde medrese ve medrese kütüphanelerinin kurulduğunu. görürüz. ³

Kuruluş devri kütüphanelerinin ya cami yada medreselerde kurulduğu; c5rülnektedir. Bu kütüphane ler' az sayıda koleksiyona sahiptir. Hafızlar kütüphanelere fazla üretilmektedir. Bazen hafızlar kütüphanesi tayin edilmektedir, bazende kütüphane nin kurulduğu hayır kurumundaki bir gırevli bu koleksiyonlarla ilgilenmektedir. ⁴

Öte yandan, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'da kurulan (Uşaklı Semah medreseleri (1470) dönemin batılı emsalleri ile boy ölçüşecek derecede bir ünlevite nitelikli tasarıydı. Hatta Sultan Gıyasettin, İstanbul'da ünlevite tahsilini li'atid dönemle karşılaştırmakta ve (15. yüzyıla) göre: "İstanbul'da üniversite tahsilinin başladı~ı devri Fatih zamanına götürebiliriz. Çünkü, büyük Türk padişahı, ... İstanbul'un fethi ertelenmiyorsa hakikaten üniversite sayılacak bir kütüphane kurmuş. Bu suretle gerek ilim, gerek Pukuk gerek Fen, gerek

2 İsmail B. Brunsch, Türk Kütüphaneleri ve Kuruluşları, II: Kuruluşları, Ankara: Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu, 1988, s. 5

3 Aynı eser, R. 7-13

4 Aynı eser, s. 13-14

5 Malik R. Ural, Türkçe. Halkın ~ıstemini) nı Geliştirmesine Tarihi. Bir Pekiştirme, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1964, s. 3

alandaki üstün.1Ukleri1 tarihe karıştıktan sonra, Lmpa-
rator1n}:un ç5k.i.ş dör em i. 1u:1.şlanı~rtır.Bu e ökü şü rü çok ve
değiş:il: nedr:nılcı:ı va rd r r-. Ancak Avrupa'daki bilimse l
gel üJmcle r f izlöyemern iş, bunlara yabancı kaf.rms olması
temel ve en blyUk neden oLatak k.alul edJlmekteclir.
SavaşLard a al a.nan.. al :ış 1.1nadı k yenilgiler, ekonomik al an-
da Avruparnn ezici gücU,Osmanlılar1. Avrupa'yı taklit
etmeye yöne Lt t i.±!Falı:at bu tnklit etmede yeterince ba-
şarılı oLunduğ'u sc5ylenemez.

Medrese kurumunun ders pr-o gr'ant'lar.ı nda, /1.vrupa Üni-
vers:itelerind.e okutu'Lmalct a olan akli bilimlere (fen
bilimleri) yeterince yer verilmemiş olması bUyUk bir
ekr.,ıkl:ık kabul edİlme kt edLr, 19.yy.cla bile akli bilim-
lerin medr'e seLrd e okutulmamasında, medreselerden ye-
tişmiş aydı.n kesimin rolü oLınat ur-ı Bu nedenle medrese-
lerin yanında Batılı özelliklere sahip okulları da
kurmak durumunda kal 1.nını sl:ı r •14

"Kanun i devrinden j_tlbaren Tarız Jma't ilanına lın.dar
geçen uz un yİl l ar-da medreseler kendi haline bırakılmış
ve bunlarda hie; bir J.slahat yapılm2.rı1r:1t:ı.r.'ro.nzims.t;' 111
iln.n1nıan aonra da aynı hal devam ctınjf;ıtr.126l'de
(1845) te~,k:LL olunan mec.Lla+ i ruuvak.kat İr3t~u1bu1'na bir
darülfünun açılmas ını ileri sürmüş ve bunu Divm1-.,ı..
Ahkām-o. Jı.dı:ıye dahi Lüzum.lu bu.Larak Mj_lano' dan mimar
Fonati i'ye b:Lr darülfünun yaptırılırken artık medrese-
lerden bir hayır beklenmediği açıktan açığa gösteril-
miştir!"

13 Aynı eser, aynı yer;

14 Jı.y~i eser, s.369

15 cıel... (E"i:Jrı Yal l k" dı:ıe, T2r:ı:ıJm:ı:ı t arı 1:ıy:ıveı ve Çorım
)1g_QF.Qı:H:ı12E, Jcı l.anb ul, - 1910, p.. ,ı (Tnn:.,;J.mat' 111 yUzüncU
yılrıtönUmU rnUnosebclı ile neşredilen kitaptan alın-
rm s ayn. b ao kt ;)

belli ölçüde .vcinetim ve c5rglitlenmelerinin de yasallaşması, önemli bir gelişmedir. 1 EYLÜL 1869 tarihli söz konusu nLzauramen Lu DarUl:fUnun ldU;phaneş i kurulması ile ilgili madclü lp ri. ş11nJ.01:c}1.r:

"Yüz onôoku zuncu marlde-- Dariil J'inun' da bir kütph arie tesis olunacak lır,

Yüz yirminci madde- Küt ttpliane müdüm: u Darülfünun Nazırının inhası. ve Ma~rif Nezareti'nin takriri Uzerjne ba iradej. seniyye tayin olunur.Şehrjyc maa\$ı ikibin beşyüz kur-ueb ur,

Yüz yi rmi.birtnc i madde- Klib phane için senevi beş bin kuruş tahsis olunacaktır.

Yüz yırmt Lkjnc i madde-- Kiltüiph arie hibe ve vasiyetle verilecek he dayayı kabul ve Saiy kütli? hanelerle kütgp mübadale edebilecek;ir.

Yüz yırmt.üçüncü madde- Kütüphane Darülfünun müaLl.Lm-leriy:ie talebe için hcrjUn ve umum için evkab-cı muayyenode açık bulunacaktır. "18

D, trUlfunun kütüp hane si hakkı : ndakd bu düaünce le r uygul .1.trid öa f)18, fJ.D.C) d(311 - * L 8 TIOJLL,, ve J, dt. f.1, UZ. J. n. de kalmıştır.

2. curnrntYl~'J' 'TF:N SOF)RA.

'I'evh: .i.O. --.ITedr.Lsat Kanunu (1924) ile me dr-e se Le r kal d .ırılınca, Medreset--Ul Ku~: .aL (kr•dJ. yet Lat Lr'mek aıııa- c:ıvla kuru l.mus okuL) bin aar . Jr3Lanbul İla rü Lfünun KUtUI)- hano st oLarak kuLl.an ı Lm ay a başlanm1.şt1r.Kurnluşundan kısa bİr süre sonra uLke mlz de kf ilk kiltüphanecilik kursl .ı.rJ: da Dar'ii Lfünun Kitt üph ane s j nde aç ılını ş t ı r .19 26 yı.Lı.n:' a da :tr:itanhu1 İla rüLfünun Kütüp,haneQ i Tal Jmat na-meai yayı.n.l.anm ı ş t ır ,

GörLildü[,~.i gibi Dari:ilfü.nun kütüphanesi ancak Cumhuriyet' in il8,nından sonra kurulabilinştir ve varlığını gUnümüizde de sürdürmektedir.

2.1. 'Darülfünun' un Kapanması ve 1933 Üniversite Reformu

Darülfünun ,ba~ılı anlamda ö~retilim yapmak amacıyla, medrese rin yerine kurulnu~tu.Ancak bu amacı gerç"ikle şti remedi.Yeterlj_ bİlLmæI çalı;;maUır yapılamadı.

"B'abının sürekli bir gelişme ve ilerleme LçLnde buluruaa ını.n y ke nd I kendini geride bırakabilmesinin temelinde herşeyden önce ve hordıeyden daha büyük ölçüde bilim vardı .bLlLmı'n dinamik yönü vardı dolaysız yarar. kaygıLa.rınö.e.n uzak bilimsel araştırmanın en önde ve e11 başta merkezi olarak Batı 'da en önemli kurumların unıvırsı.çeb' ler o..ınnrn zn.ru.rı gonı."mu"11"ur. 1119

Bizde ise İstanbul DarLU:fünunu bu görevi yerine getiremediğinden kapat ıLır ve yerine İstanbul Ünj_versitesi kurulur.

'51 Mayıs 1933 tarih ve 2252 aay ıLı, İstanbul Dar'ül» funununun İlgasına Dair Kanun şöyledir:

nnadde l-İ.-1b anbul Darülfünunu ve ona bağlı bütün rnlıesseseler kadro ve teşklatlarıyla beraber 31 Temmuz 1933 t:ıı.rihinden itibaren mülgadır.

Madde 2-- Maarif VekLlLiği l JEus tos 1933 tarihinden itibaren :tı:ıtanbul'da(Jr3tanbul Üniversitesi) adı ile yenj bir mUessesese kurmağa inemuraur.Maa:r.if Vekâleti bu ttniversitenin teşkilatına ait kanun lavihasını en geç 1 Ha'.,ıran 193~ tn.rihine kadar Büyüle Millet Meclisine

19 Aydın Dayll:L, "Batılılaşma li ar-e ket Lmizde...", 322 bkz.Ayni eser ,dLpııot 9, 322

tevdii eyler."20 nu kanun 1933 Üniversite reformu olarak ta anılmaktadır.

"Atatürk'ün 1932-1933 yıllarıyla yurtdışı uzmanları tarafından yardımıyla, perçinleştirilmiştir. Bu ve benzeri amaçları başlıca amaçları bilimsel araştırma ve inceleme faaliyetleri, üniversitemize benimsenmek, bu suretle bu müesseseyi yüksek okul aşamasından gerçek üniversite statüsüne kavuşturmak, böyle bir öğretim ve araştırma kurumu olarak üniversitenin özellikle memleket meseleleri üzerine eğilmesi, nişanlanmak ve bu gibi sorunların üstesinden hakkıyla gelebilecek elemanları yetiştirme işini iyice yerine getirmektedir. 1121

Bilimsel araştırma ve yayın yapma üniversitenin ayrı bir özelliğidir. Nitekim 4 Kasım 1981 tarihinde kabul edilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3/d maddesinde üniversite şu şekilde tanımlanmaktadır: "Üniversite: Bilimsel çalışmalara ve kamu hizmeti verilmesine sahip, yüksek öğretim, araştırma ve yayıncılık, fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kurumlardan ve birimlerden oluşan bir yüksek öğrenim kurumdur. 1122

İstanbul Üniversitesi'nin başkaca "İstanbul'da 1773 yılında kurulmuş bulunan Mühendisane-i Bahriyye-i Hümayun'un çeşitli değişikliklerle sonra, İstanbul Teknik Üniversitesi'ne dönüştürülmekte. sonunda bu kurum geliştirilerek, 1944 yılında yürürlüğe giren 4119 sayılı yasa ile Avrupa'daki mühendis okullarına benzer bir eğitim yapmak üzere İstanbul Teknik Üniversitesi kurulmuştur. 1123

20 Comil Hisseli, İstanbul Üniversitesi, 331

21 Aydın Sayılı, a.g.e., 391

22 Yurtsever, "Türk Tarih Kurumu", Vanun no: 24, Tarih, 1981, sayı 1750E, 6 Kasım 1981

23 Hüseyin Korkut, "Üniversiteler" Cumhuriyet Döneminde Eğitim, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1980, s. 315

İstanbul'daki iki üniversiteden başka Anıcar'a da, Ankara Üniversitesi'ni oluşturan fakülteler kurulmuş, bunlar 1946 yılında yürürlüğe giren Üniversiteler Kanunu ile birlikte Ankara Üniversitesi adı altında örgütlenmişlerdir.²⁴

Daha sonraları ülkemizin diğer şehirlerinde de yeni üniversiteler kurulmuştur. Bugün bunların sayısı 29'a ulaşmış bulunmaktadır.

2.2 Üniversite Kütüphanelerimizin Örgütlenme Durumları

Üniversite kütüphanesi üniversite içinde ve yakın çevresinde bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmalarını desteklemek, her gün gelişen yayınlarla zenginleşen dünya biliminin son verilerini izlemeye görevli bir kurumdur.²⁵ Bu biçimde tanımlanmaktadır.

Üniversite kütüphanesi barındıran üniversitenin yapısına, örgütlenmesine ve amacına göre gelişir. Kütüphaneyi örgütlemek ve yönetmek o üniversitenin amacını bilmekle olur.²⁶ Bu nedenle, üniversite ile ona bağlı üniversite kütüphanesinin amaçları arasında bir paralellik söz konusudur.

Üniversiteler araştırma ve öğretim amacıyla kurulmuş eğitim kurumlarıdır. Dünyanın her yerinde üniversitelerin amacı aynı olduğuna göre üniversite kütüphanelerinin de her ülkede aynı esaslara dayanması gerektiği düşüncesini zihinlerde aşılabılır. Ancak şu noktaya dikkat etmek gerekir: Amaçlar aynı olduğu halde üniversitelerin

24 Aynı eser, s.322

25 Lale Baysal, KÜTÜPHANECİ..LİK VE LİANINCA - Yeni Kavramlar AE..İçerik:-19-!!i~!!! İstanbul: İ.Ü.Edebiyat Fakültesi, 1992, s.12

26 Meral Alpay, Kütüphaneçilik Terimleri, İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, 1973, s.7r5

İstanbul, İstanbul Teknik ve Ankara Üniversitesi
ülkemizin en eski ve köklü üniversiteleridir. Bu üniversitelerin fakülteleri, bulundukları şehrin değişik yerleşim bölgelerine dağılmışlardır. Bu bakımdan Avrupa, özellikle de geleneksel Alman Üniversitelerine benzerdir. ²⁹ " Bulundukları kentin deşık semtleri dağılmış fakültelerin kütüphane ihtiyacını karşılayabilmek için her fakülte kendi bünyesi içinde mekezi bir fakülte kütüphanesi kurma yoluna gitmişlerdir. Ayrıca her üniversite, bu kezde üniversite bünyesi içinde tüm üniversite öğrencilerine ve öğretim üyelerine açık, onların gereksinimlerini karşılayabilecek güç ve kapasitede birde merkezi üniversite kütüphanesi geliştirilmiş ve hizmete açılmıştır. ³⁰

Bunların yanında bölüm, kürsi, Aeminer ve enstitü kütüphaneleri de kurulmuş ve yoluna da gidilmiştir. Büyük ölçüde geleneksel Alman üniversiteleri'nden etkilenen kütüphane ve bölüm başkanları bu kütüphanelerin oluşumunda büyük rol oynamışlardır. Bu kütüphaneler bölüm kütüphaneleri ya da enstitü üyeleri alanlarına ait kitap, (Jergel, tez, rapor vb. dokümanları bir araya toplamak ve öğretim üyelerinin kullanmalarına sunmak amacıyla kurulmuşlardır. ³¹

1950 '11 yılları arasında kurulmaya başlayan üniversitelerde, Amerika'daki üniversitelerden öykünülmesi olmuştur. Kampüs denilince, toplu bir arazi üzerinde fakülte ve diğer hizmet binalarının bulunmuştu merkezi Üniversite anı ayıdır bu. Bu anlamda bir fakülte merkezi üniversite kütüphanesinin sisteminde yerleşmeye başlamıştır. ³²

29 Osman İlekin Aybaş, "İlkkiye Üniversite Kütüphaneleri Hakkındaki Rapor" TKDB, 74/4 (1975), 260,

30 Aynı eser, aynı yer.

31 Aynı eser, aynı yer.

32 Aynı eser, 260-261

Kampüs b lç lminde kurulan nrtta nozr,u, Hacettepe ve Bop:azii ÜniverJitel.eri, etk ln htzmet yerebilen merkezi kütüphaneler kurmuşlardır.

"G()lenekeel. ünive rş itele rim i,ide,kiitiJpb arıeler ara- sınırla hiçbir ko-Ördinasyon ve i~birlifj yoktur. Ne mer- kezi üniversite kiltUphanesinin fakülte kti~tiphaneleri üzerinle,nede fakUlte ktitüphanelerinin kUrsU,bölüm ve erist it i kütüphaneleri üzerinde ne s.oz b.alc.kı nede ldari bir fo~ksiyonu vardır."~. ⁷³ Son yıllarda bu du,rumti düzelt- mek amacıyla bazı, girir;ı lmler'de bu.Lunulu mu ş.turv Bun.La a ileriki bölümlerde detinilecektir.

Ülkemizrl.e yeni üniversitelerin kurulma planları yapılrken,kUtphaneleri d.ah a sonra düöünölmektedir.

"Günümüzde Avrupa UJ.kelerinin çoğunc'la yeni ku rul ac ak bir üniversitede, önce klil;Uphane kurulmakta, ktitüphane işler hale geldikten ve Univers:iteye hizmet erlebil.eeek kadar yayın topladıkte~ sonra üniversite öğrenime açıl- maktadır. Bu süre aşağı yukarı 2,5 sene ve ilk koleks i-- yon rnikt:rJ_ da 75.000 - 650.000 arasında değışmetecUr.1134

AmÖrikan Üniversiteleri'nin kUttipthane binaları y fipJJJ.rken,planlarna aqamas ında küt uohane cLler in fikir- lerinin mutlaka a.Lındı ğı ru görmekteyiz. Özellikle telc.rük hizmet Ler Ln. bir merke zde yp.pılmasına İmkânı saplayacak yer temin lna özen ğfö:3 t Ö:r:il.nötedir. ³⁵

Unlven:-ite kUtUphaneler.Jrn:izde. çalışan kübüph ane c l>- lerin rörevleri ile orantılı mevkileri yoktur. Oysa Amer Lka'da "ünİve ru ite kütüphane müdürü, do?:J;rudan doğruya

33 Aynı eser,264.

34 Ayr:101 Üstün, "Üniversite KUtüphaneleri, 'TKDB, 26/4 (1977), 229.

35 Berrin U.Yurdacloğ, "Üniversite KlitUphaneleri" ~merika!! KütüE_hane cil:ik_rE:crUbe1c r1, ed:Carı White, Ankara, 1961, s.54,

rEiktire bağı buLunmakt a ve dck an.Lar.la aynı seviyede kabu.i edtlme lrb e: diğ;E3r uzuarı kütüphanectLe r' de profesör f)evivesinde muamele görmeğe dırlar."36

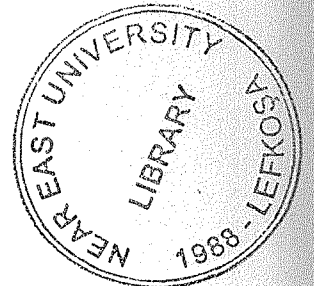
2.3 Ünı.ver e it e KHtüphanelerimj_ze Y13.p11an Eleştiriler le Önerilen ÇÜzüm Yolları

İniversite kUtUphan1::ılerjı.Jzin gelişimine baktığ1-
rmz da, Unıversib e merkez ki.itüphanOJ..erimizin kuruluş
tarrıhıle rLnın çok yeni olduklarını gc5rtiyoruz. Ülkemizin
en eski ve ilk ~nıversitesi olan İstantrul Unıversitesi'
nin merke z kütüphane Bi dahi ancak 1q25 yılı rıda kurula-
b l.Lmıst İr O güne kadar -kj bugUn d ah i devam etmekte dır-
k tütüphanıe ihtıyacını faküuLte kütüphanelerj karsılamıstır?
Bu durum dıı),er ünıversıterımız için de geçerl i dır.
Hatt:t fakUlte küt phane Ler-Lnden baaka bölüm,kürsü,seminer,
enst il.ü. klinik kUtüpJıancıer:i de kurulmuştur. Ünıversite
küt ti phane Le z'dm Lz Ln gc-is'Ler dıı;ı bu kalabalık ve karmaşık
görU•ı-Lü bl rçok kılJıı. taraf,Lndan depişik zamarı.Lat-da
o Les t Lr Ll.indş, ç<ızUm yolları önerİLm Ls, raporlar
sunuj.muatı.rı İlu e Le ot Lr I ve <;fö;U•ıyolları hemen hemen
10 i.r'l»ı r t nın aynı dır. Ç.ünıcu yapı l. an e l est i r i l e r ve öneri-
len çözüm yolları uıyularrıaya aktı.rılamam.ıstJr. Bu nedenle
aynı durum devamı et mls, e l e n t j r i l e r bir y i n e l e m e d e n
ö t e y o g j d e m (n n J r, t i r. ; Ş i m d i ünıversite küt ü p h a n e l e r i m i z e
yapılan e L e s t i r i l c r l ve ö n e r i l e n ç ö z ü m v o ; l c r nı
incilemeye çnlışalım.

1932 yılında çafrılı olarak isviçre'den gelen

Albert Ma.lehe .İstanbul Ünıvernı:ıtesi hakk ın da b i r r a p o r
h a z ı r J a m ı ş t ı r. Bu rap o r d a t h i v q r ; J t e n i n merkez. küt i J h a -
n c a i h a k k ı n d a k t g c i r U s l e r i n i d e l i e J i r t m : L n t J r.

Hal e h e ' n i n i l k d e ; i r n L i l U. husus, aynı erierier:rh hem
merke z küt i p h a n o y e, hemde seminer küt ü p h a n e s L n e a l ı l m a -
a . l d r r , Bu u y g u l a m a n ı n y a n L ı s o l d u r , u n u, merkez k i s t l f p l ı a -
n e y e a . L ı n a c a k t e k n ü s h a n ı n y e t e r l i o l a c a ğ ı n ı b e l i r t -

ne kariar para sar:folurid u[tunu kimsenin bilmemesidir. Bu ün.ive İS:Ltelei'cle<hes apşrz seminer ve enstitü koleksiyonları mevcut bulüimaktadır. ...Üniversite kütüphanelerinizde me:rlcezi bir idafe veya otörite mevcut değildir;"⁴⁰ Ayrıca, aynı konudaki i.inivers:lte kUtüphnnel erinin birbiri ile i::birlilt i ydpmamasının kendisini çok şaşırttıe:ını belirtiyor .⁴¹

MJ.11 i. KUVUJ)hfinemi7ı In kui-tucau ivô rrurk KU:tUphane cili-ğİne d.ee;erli kh.tlnla.rda bulunmı11? Dayın Adnan. Ötügen 1956 yılında. ...İr:ıtanbul Üniversitesi KütU.phanesi Hakkında' bir rapor haz t r'Lamı.şt ar, Rapor-ımda :ilk ele aldığı konu personelin durumudur. Kütüphane.Ye yük~;ek tahsilli ve bu iş l'en l'en arı.layan brr i.n'ın mubur' o:tar aX aıla-ımas ım is.tıyor. ⁴² 'l'ekrdk hi.amet Ler-fn bir inGrkezrlen ye.pılmasını ve üniver-siten In bütün kiHUphanelerindeki eserler:l içeren bir tonlu kataoğun hazırlanması gerektifini belirtiyor.⁴³

İ:ıyın Ötüken bu raporundan başk'a, bir maka Le e Lnde ünivevc l:le kütUphanelerJnizin aor-un.l arı na def:huiyor. Üniversj_telerJm:iz.in lcut üpli arie kurma i~3inj ciddiyetle ele aLmad ıkLa r ır ı helirtrek çu ter:}pi.ti yapıyor >" "Bu.gün ü:qAversiteJerimiz k'eridI saha.lar-ınd ak'f diinya neşriyatını ve per-LvodLkLer inl, . ha.tt a yerli neşriy at i inunta.zaman LalcLp edecek modern KU:tUphanel8rden mahrumdur. 1144

40 Lawrence M. Thompson, Türkiye'de Kütüphaneleri Geliştirme Programı, İr:ıtanlı.ıl, 1952, s. 9

41 Aynı eser, s.13

42 Adnan Ötüken. ...İr:ıtanlı.ıl tni versitosi Hakkında Rapor" 11i.ı.m, 5/2 (J9:i6),109.

43 Aynı eser, s.111

44 Adnan Ötüken, "İln i.ve rrs Lt e Le ri.mi z.in Büyük Eksiği" T'KrLJl 5/2 (J_9fj6) ,10?.

Aslen hukukçu olan, ancak kütüphanele rim iz ve kütüphanele rim iz il e yalı ndan ilgilenen, eserler veren Sayın Yaş ar Kaia. >ralçın, Kütüphanelerimize Umumi... Bir Bakış adlı eseri h d ö, uluslararası dü zefde bilimsel çalışmaların ancak iyi kurulmuş, zengin koleksiyona sahip ih-bis as kütüphane Lert sayesinde y o p ı Lab l leceğini, bu ihtisas kütüphanelerinde iş l n uzman kütüphanele rim iz in yetistirilmesinin önemini ve ihtisas kütüphanelerinin bir plan ve koordinasyon dahilinde çalışmalarlarının ortaya çıkarcı l g j. ol u r n s u z l u j t a r ı e l i r t i y o r. 48 İhtisas kütüphaneleri ile fakülte ve yüksek okul kütüphanelerini, resmi dairelerin kütüphanelerini ve bilim derneklerinin kütüphanelerini belirtmek; ed j r. n u o ü n bunlara özel kuruluş l r ı n kütüphanelerini de dahil edebiliriz.

"Türkiye" nin çok kısa zamanda ve bugünkü mali imkanları fazla zorlamadan Lht f.saa ve üniversite kütüphaneleri j alanı nda r ı i r a t l i bir geliş me kaydetmesi için önce üniversite l b e l e r ü n i z l n kütüphaneler j a r a s ı n d a , sonra üniversite d ı ş ı n d a k ı Lht Lsas kütüphaneleri ile ü n t v e r a l d ı t e kütüphaneler-i arasında j l h ö j ü n r ü ve Lsbirliğ i nin sağ l a n m a s ı ve Lht Lsas kütüphanelerinde yetkj ile v a z l f e a l a c a k b i r m ü l r i j a s s j s kütüphaneler sınıfının yetiş t i r i l m e s i g a r t f l r , A 9

Görül r l ü G ü gibi Sayın Karayalçın, üniversite kütüphanelerimiz in önce kendi aralarında, sonra diğer ihtisas kütüphaneleri ile iş birliği ve iş bölümü y n p m a r ı l l

- 48 YPış ar Karayn. l ç j n, KÜLiipbaneJe1'i.1Wiz9 Umumi H.Jr Bakış, (Ankara: Oi.ine.v Matbı r r n c i j i k v e G a ; ; e t n c . L l i . k), 19r5?, s.1G-19
- 49 Y e l a r K a r a y a l c ı n ı n , İhtisas Kütüphaneleri ile İşbirliği ve İşbölümü Yn p m a r ı l l i j e t i n t y e r s 1 t e . . . j k ü t ü p h a n e c i l l e i h a k k j n r 1 a j (a n u n p r o j e s i l , Ankara: A . i j . H u k u k T a k ü l l e s i , 1964, s . 12

gerekliliği üzerinde duruyor. Yıllık raporında eleştirilerini incelediğimiz bazı uzmanların tavsiye ettiğini ilmi örgütlenmeyi ilmi ve sosyal kütüphanelerimiz için ilgilendirmemekteyiz. Bu konudaki görüşleri şöyle ifade etmektedir: "Üniversite kütüphanelerinin idaresi için bazı uzmanlara tavsiye edilmiş olan meclis kezi otorite bir idare süzlemesi Üniversite lerimiz içinde fakültelerin muhtariyeti ve federal bünyesi ile bağdaşmaz." 50

Sayın Karayolları 11 1964 yılında a 'Üniversite Kütüphaneleri ve Kütüphaneçiliği' hakkında bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. Taaar-ıda üniversite kütüphaneçiliği imtihanı komisyonu, bu üniversite kazananları'nın üniversite kütüphaneçisi ünvanını alması ve üniversite öğretim üyeleri ile eşit seviye ve birlikte kavuşturulması, gerektiğini belirtiyor. Ayrıca öğretim, seminer, enstitü ve fakülte kütüphaneleri arasındaki işbirliğini, kurulacak Üniversite Kütüphaneleri Kurulunun sağlanması gerektirini belirtiyor. Bu kurul üniversite öğretim üyeleri ve üniversite kütüphaneçisi olarak çalışacaktır. 51

Kütüphanelerimiz ile ilgili plan ve program oluşturmak üzere, 1961 yılında toplanan Kütüphaneler Komisyonu'nun hazırladığı raporla, üniversite kütüphanelerinin ele alınmamış olması bilyik bir eksiği olarak değerlendirilmiştir. 52

Üniversitelerimizin büyük bölümü dağınık bir yerleşim biçimindedir. Bu nedenle üniversite kütüphanelerimizde merkezi olmayan bir örgütlenme mevcuttur.

50 Aynı eser, s.13

51 Aynı eser, aynı yer.

52 "Lale Bayraktar," CERN'de, Dişeninde "Türk Kütüphaneçiliğinin Geleceği" "Cumhuriyet" 50. z, Yıl: 1964 Aralık, 1964, 1. U. Edebiyat Fakültesi, 1973, 111

"Fakültele rt bir yada birkaç kente> dap:ılını ş bir üni-
 versiteye tek bir me~{ezi ktitUphane salık vermenin
 olanağı oLuadı.ğ:ını herkes bi.'lLr, Bu durumdu ,varsa
 enstitü,seminer,bölüm ve kürsll kütüphanel erinin fakül-
 te kütüphanesinde birleştirilmesinde yarar vardı r.
 FakülteLerd eki kilt ilph ane rni.jdUrlU1(leri, n)ktörlükteki
 merkez kü.tiiphane mU(lürliip:Une yönetimleri yonürde n
 bağlanmalıdır. İdeal olarak , üniversite merkez kütüpba-
 nestnl n, fakül.be kUtUphanel erinin teknik hizmetle rini
 görmesi, yani fakülte küt'ü'ph aue Ler-Lne kitap ve ben~::;e-
 ri malzemenin sapJ.anması, kataloglanmasJ., tasnif edil-
 mesi ve ciltlenmesi üniversite merkez kütü'ph.ane e Lnde
 yaptı Lab Ll me Lf.d'Lr-, nJ³

Örne~in Almanya'da "1955'te Yliksekokul KiltUphane-
 ler1 Dernefi . . . eski UniveTsitede kUtUphanelerine yeni-
 likler getJ.rinek gayesi ile bazı kararlar almıştır ır:

1-Bm::;tj_tü kütüphaneleri kendi aralarında, konu
 berizerle ikle ri göz önüne alı na rak mümkün oLduğı kadar
 birle~:;tirilmeoi,

2-Yönet ün merkezde ola.o ak , erist itti kUtüphmielerj_
 ile mertez kUtUphanesi satınalınılaraa isbirli~i.yapa-
 caklar, enstitü kUtiiphanelerininle ealt aacak' elmanlar
 merkez kUtUphaneni tarafından tayin edilecekti r,

3-Teknik hizmet Ler , sa?lana, 1<:-ataloglana ve sını f">
 Land ır ma gibi üflernlor merke7de yap rLao ak , sonra ens-
 t'itü.here 3'as'an.lar burao'an cte.g.j.t .il.a cax J.J.L. , /> 4

53 Osman Ersoy, " Üniversite KtitUphanelerinin Sorunları "

Tk.Ll.L. 0:7 / 2-JA (197s-Y) J19

54 İlyeo UBtUn, tıbtan bul tını verni tesi.' ne . . . , y. 233

2.1 İstanbul'daki Üniversite Kütüphanelerinin Özellikleri

Bu bölümde, İstanbul'daki üniversite kütüphanelerinin, 1980 yılı sonuna kadar örgütlenmede gösterdikleri özellikler belirtilecektir. Bu bilgiler İstanbul Kütüphaneleri adlı kitaptan alınmıştır. 1980 yılından sonraki durum ise üçüncü bölümde ele alınacaktır.

İstanbul'daki üniversite kütüphaneleri içinde ayrıcalıklı bir yeri olan Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi bu değerlendirmenin dışında tutulmuştur. Çünkü bu üniversite bir-çok merkez kütüphaneye sahiptir ve diğerleri gibi dağılım bir yerleşim değildir.

Aşağıda isimleri geçen olan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ve İstanbul Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisi; 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Marmara Üniversitesi ve Yıldız Üniversitesi adı ile yeniden örgütlenmişlerdir.

"İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ve İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi gibi kurumların kütüphanelerinde görev alan ortak özellikler şöyle sıralanabilir.

- Bu kurumların merkez kütüphaneleri dışında fakülte, seminer, enstitü, klinik vb. çok sayıda irili ufaklı kütüphaneleri vardır.

- Bunlar arasında sınıflama, kataloglama, depolama, yararlanılabilirlik konularında yönetim ve denetim açısından bir eş-denklik, işbirliği, denetim yoktur.

- Kütüphanelerini idare eden memursuz kütüphaneleri açık bulundurma yapıları olanaksız yapıyla çok pahalıdır.

- Öğretim üleri ve yardımcıları kütüphaneleri yönetmektedir. Bu durumun olumsuz etkileri vardır.

üniversite kütüphanelerinin örgütlenme durumlarını, bu örgütlenmelerin nerelerden, sakıncalarını, yapıları ve birer ve önerilen çözümlerinin tarihsel sırala ile verimliliklerini, p. olarak İstanbul'daki üniversite kütüphanelerinin örgütlenmelerinde görülen ortak özellikleri belirttik.

Bundan sonraki bölümlerde Üniversite kütüphanelerimizin durumlarını iyileştirmek, sorunlarına çözüm bulmak amacıyla yapılan çalışmalarını ele alacağız.

II. 1980 'DEN SONRA ÜNİVERSİTE KURULUŞ HATTELERİNİ:

TÜRK İLİTİMİ GELİŞİMİ

Üniversitemizde 1980 yılından itibaren bir dönüm noktası kabul etmenizin nedenlerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu,
 - 1982 yılında Yükseköğretim Kurulu'nun Üniversite Kurulunun örgütlenmesi ile ilgili aldığı ilke kararı,
 - Yükseköğretim Kurulu'nun Ankara'da, Dokümantasyon Ve Uluslararası Bilgi Tarayma Merkezini kurması.
- Şimdi bu gelişmeleri sırayla gözden geçirelim.

1. Yükseköğretim Kanunu

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun amacı birinci maddede şu şekilde belirtilmektedir: "Bu kanunun amacı; yükseltilmekle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bu ilkelere göre yükseköğretim kurumlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünün Lük İçinde düzenlemektir." 56

Yurdumuzda 1981 yılına kadar Üniversiteler ayrı, akademi olarak adlandırılan yükseköğretim kurumları bulunmaktaydı. Bu kurumlar 4 Kasım 1981 tarihinde kabul edilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile ünlere göre durumuna getirilmiştir. İstanbul'da bulunan Marmara, Mimar Sinan ve Yıldız, İzmir'deki Eylül,

56 Yükseköğretim Kanunu (Kanun no:2547) TC. Resmi Gazete sayı 1750, 6 Kasım 1981.

Ankara 'daki Gazi Üniversitesi bu şekilde kanun amacına uygun olarak kutulmuştur.⁵⁷

Yine birinci maddede, 'araştırma' ile ilgili esasları n da bir bütünlük içinde düzenlenecek belirtilmektedir. Araştırma düzeninde ilk akla gelen kütüphane olanakları, Inter tiorik, İster uygulamalı araştırmalar olan, araştırmanın belli bir evre içinde mülaka kütüphane eden yararlanılmak olur-umuru adı r, Üniversitenin kalbi olarak kabul edilen Üniversite kütüphanesinin bu yasada adını n dahi geçmesi büyük bir eksiklik bir.

Ancak aynı kanunun 33/b maddesinde kitaplarda çalışan kişilerden uzman olarak bahsedilmektedir. "Uzmanlar, öğretimle do"rudan dofruya veya dolayısıyla ilmi olan, özellikle geyn uzmanlığa ihtiyacı gösteren bir işle laboratuvarlarda, kitaplarda ve atölyelerde belirli süreler için öğretilen öğretim yardımcılarında ir.⁵⁸

Bünye ile uzman kulların çağırılması belirtilen ve öğretimle dotru,lan ilgili oldu/u kabul edilen kitaplkların, bu kanunda yer almamasını bir tutarsızlık veya kanunu ho zırlayanların bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaları şeklinde (let:erlendirmek gerekir .

Bundan başka "Yükseköğretim Vurulunca hazırlanacak yönetmelikler. Lelirleyen 6. maddesinde de, üniversite kütüphaneleri yönetmeliği çıkarılmasını öngören bir fahıraya yör verilmiştir.⁵⁹

57 Necmettin f. efercioltu, "Yasa Dayanma Açısından

Üniversite Kütüphanesi 1. r 12. 2 (1993) , 4

58 Yükseköğretim Kanunu ...

59 Necmettin f. efercioltu, SefcrlöP:1, n, r. g. e. 75.

Oysa Üniversiteler İçin: hazırlanmış; bu kadar geniş kapsamlı bir yasanın, üniversite kütüphanelerinde ilgilil hükümleri de içermesi gerekir. "Bu ilk bakırodan gereklidir. Birinci: , kütüphanelerin amacını, üniversite için neyi yer ve neyi evi ni belirlemek; İkinci: Bu onun üniversite tekilat yapısı içindeki yerini belirlemek. Pek tabii ki, bu üniversiteler veya yüksekokulların yasasının unvanları ile kütüphaneleri, tıbbi personeli de içeren bir bakımdan ayrı ayrı getirmek gerekecektir. "60

Sadece bu yasada değil, "üniversitelerimiz için çıkarılan zamanlarda çıkarılmış kanunlar ile bunların ek ve taddilleri incelendiğinde, belirlenmeye çalıştığımız hususların bunlarda yer almadığı görülmektedir. Hatta birisinde ki kütüphanelerle ilgili de diyebiliriz. 61 Hızla büyüyen üniversiteler kütüphanelerimiz içinde bulundukları olumsuz duruma an kurtulamaçlıktan, Üstlevlerini yerine getirememektedir.

"Yasaya dayalı olarak kurum veya kuruluşların genişlemeleri için; birinci; İkinci: ve üçüncü yönetmeliklerle anlaşılmaları bağlı olacaktır. İçin, ortadan kaldırılmaları, kuruluş amacından saptırılmaları veya hizmet biçimleriyle ilgili olarak eğitici görevleri yerine getiremeyeceklerdir. "62

Üniversiteler kütüphaneleri için kanun koruyuculuğu; unvanı sağlanarak kadar zor bir iş değildir. "Yükseköğretim Kanunu'na kütüphanelerle ilgili maddeler eklenmesi şeklinde olan bir ek yasa ile bu eksiklik giderilebilir. Öyle ki, konuyu ek yasa ile Üniversite kütüphanelerinin amaçları, yapıları ve tekilatları hakkında birer kanunla düzenlenmesi, bunlar birer kanun ilke ve kurullara bağlanmalıdır. "63

-----H-----

60 Aynı eser, aynı yer.

61 Aynı eser, aynı yer.

62 Aynı eser, 73

63 Aynı eser, 76

2. 'Üksel:öp:ret:i.m Kunüp 'nun 1982 Yılında Aldığı YÜT~phanelerle İlgili İlke Kararı

Üniver:ite IrUL:i:lpnaneleri.m izin örgütlenme durumları,
iln Llş:,ilj bJlgileri ara,~tırıc:i.m;izin birinci bôLüml rde
ve rmi:;tik.

Bu konuaa çok ~eyler yazılı~ s~ylendi. Raporlar,
ynna tas-ı aklar ı hazır-Lardı, Albört Mal ehe 'rın 1932,
'lh<Y son'un 1952 tarihli rnpörları, Yasar Karayalçın'ın
1964 tarihli yasa tasarısı hemen akla gelenlerdir.

Ünive:rsil;eler:i.nd:;de merkez JditUphaneden bas ka
faküLbe, bölüm, kürsü, seminer ve enet it u kütüphanele-
rinin bulunduğu, buhlar arasında merkezi bir irlarendm,
e~lgiciüm ve işbirliğinin OJllıaclrı bu r-apo r'La rôa tekre.r
tekrar diL e getirildi.

Bunların merkezi hir idare altında toplanması,
saflama ve teknik hizmetlerin bu merkezaen yapılması
ger(ık;i)ri: böylece ç_jft; nüsha alım'la vın ortadan kalka-
catı ve kayıtların bir mcrJu"~,le triplanacafJ_ vurru:uları~'lı.

Ancak bu konularda gcreklj girişJm ve çalışmalar
ya~ıfımadı. Aynı durum seksenli yıllarm kadar devam etti.

Özünde merkezileştirme ruhu bul unan 2547 sayılı
Yükseköğretim Kanunu ile kuruLan Yükseköğretim Kurulu,
biit:in burı.Ları dikkate alarak 10 Afustos 1982'de kUttip-
harioLer ile ilgili nu ilke ka-ra'rını almıştır:

"İlle Kararı: 2-Üniver:ite IrUL:i:lpnanelerin merkezi bir kayıt ve
yönet lm alt ıda toplanma.ı, bir: illevot'Ei itedeld kLı ap ve
peri:odik Ler f.n satılma ve alıoneman is Lemle rânin tek
eldc n yUrU tülmesi, uz.man'l _ık k")nvlarJ na ait bazı k:i:tap-
ları n k:ııyı lları nın merke zle Lutul mak şErtıy1a bô'Lüm-
le r-le bul.uuôur-ul.mnrı nın ayrı a- her kUtUphnnele Atatürk
ve ". 'Urk .lnkı.Ls.p TurLh Lt ne ait kitapların özel olarak
be l .rJ] bir yor de .(r)nlona-ık .ll:J zmet e sunu t man ı na. 164

6ıl f,i:ı_Ufer 'Tun cer, "Üniver:ite ViitiJp}rn.nelerjnjn Merkezi-
ewt;J_rilmesi Korruaunda Y·UJrneki:~:~:rc-it:in Kurulu' nun
nc5rUşU ve Yükr:rnkJj;:retün Kurulu Dokü ma.nt a.s.y o n r.~erkezi"
'JKDB T?..2 (19e:3), 70

Bu ilke kararıyla merkezî bir yönetim oluşturul-
ması, sivil toplumların faaliyetleri için yapılması ve kayıtların
bir merkezde toplanması öngörülmektedir.

"Her üniversitede bir Dokümantasyon ve Kütüphane-
yatırımları Bakanlık tarafından ihdas edilmiş, bunlara bağlı Şube-
ler oluşturulmuş, pratik çıkarılmış, Ancak bunlar saptanırken
herhangi bir öneri, bir durum saptanması, merkez
kütüphanelerden istenen yeni görevler ve bunların
getireceği yeni iş yükleri hesaba alınmıştır." ⁵

Alınan kararlar olumlu, da olsa, bunların uygulan-
ması, değerlendirilmesi, saflanmadıkça hasarlı sonuçlar
alınmaz, beklenemez. Fakat yönetim ve idare konularla
ilgili yönetimlik henüz çıkarılmamıştır.

Burada Sayın Jale İlyaslı'nın soruları ile
karşılaşılmaktadır: "Yükseköğretim Vurulu'nun ilke kararı,
bu kuruluşun güçlü merkezi yapısı uyan da yararlanarak
sorunu bıçakla kesip atmıştır, diyebilir miyiz? Başta-
herj eleştiriler yöneltilenler sonunda memnun mu olma-
larıdır?" ¹⁶⁶

bu sorulara kesin bir cevap verebilmemiz pek
kolay gözüküyor. Ancak sunları söyleyebiliriz: Bugü-
ne kadar, alınan bu ilke kararından başka herhangi bir
olumlu çalışma yapılmamıştır. Bu kararın da eksiksiz ve
bütün olumsuzlukları güle reek duruma olduğu söylenemez.
Yinele birtakım gelişmelerin barlanıcı olması bakımın-
dan olumlu karşılanabilir.

Üniversite kütüphanelerinin merkezileştirilmesi
konusundaki çalışmalar Sayın Yaşar Karayalçın'ın bir
olumlu kararla tamamlanmıştır. "1 Nisan 1983 tarihinde

G5 Jale Bayraktar, "Türkçeye' de Kütüphanecilik Alanında
yeni Gelişmeler ve Sorunlar" Türk Kütüphaneciliği
I /1 (1987), 3.

66 Aynı eser, aynı yer.

inüver "ive xü-üpp lanelerinJ.n Merkezi '1 eş t ırı .1 mesi.
 leonusurda bir panel yapıldı. Bu panelde tebliğler veril-
 di. Tabir caizse bir merkezileştirme dalgası, heyecanı,
 flata histe ri si i üniversite yöneticilerine ve hatta
 j,i-itiüphanecilerüne hakim oLmaya basLadı. •• Kanaatimce
 bu merKezJye tçil.ö.k. ilkegJ.< Ve, üstel j k bu j lkenip aq.ı rı
 uygulanıoı ha.kJ.mı. nrlan büyük "hir ta.Jlhs izl ik .olmuştur. 1167
 Tu görüşe kntJ.lnımr,sının nenenini. ne söyLe açıklamak-
 tadır; "Çü.nk:i. çık ısı noktası .hatalr Jr'lL naha 1952
 yılında ve r<U.fim koriferansda modern kUtUphanecili~in
 - merkezile.şti,rne esnsıu.a def5-Jl- iAbölUmU, fonksiyon
 ayrılışı ve kop rd j naay on ..ilkele rj ne. a nyandı7-ı nı be11rt-
 miştım."68

Sayın Karayalçın "1.n.görüşleri kom.ıya delUs ik
 bakış açıları getir-mesi bak ımından tartışılmaya değer.
 Ancak merkezileştirme konusuna tamamen karşı olmasına
 katılmak pek mümkün isÖrünme mekt edir.

5. Yükseköğretim Kurulu Dökümantasyon Ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi

Böyle bir merkezLn kuru lmaa ına nenen ihtiyaç duyul-
 nuğu şöy.le belirtİLme-k+e din: " ... kaynak israfını
 :).şgclriye indj_rmek, özell jJ(le yeni kurulmuş veya çe-
 etli nen enlerden ötürü gel işememiş üniversitelerdeki
 i5j5:retim ve araştırma eLeman.La r-r.ra çağdaş hizmet
 surımak, Unive rs ite kiJtUphanele rinin çeşitli sorunlarını
 çözüm getirmek veya önderlik etmek amacıyla ,
 YUksekö~retifu Kurulu Baekanlığına, Genel Sekreterlik
 kanalıyla ba~lı bir dökümantasyon merkezi olusturul-
 mustur ... ilk olarak 1983-84 yılları için 7500 kütü-
 sel yabancı yayına, daha sonraki yıllarda ise 15000

17 Yaşar Karayalçın, "Üniversite ve Bilgi Tarama

Viitiüphaneleri"

Türk Kütüphaneciliği

68 Aynı eser, 119-120

yabancı yayına abone olmayı hedef almaktadır. 1169

Abone olunan dergilerden bir kısmı halen üniversite kütüphanelerinde alınmaktadır. Ne alınan dergilerden olmaktadır. Bunun nedenide, üniversite kütüphanelerine büyük mali yük getiren süreli yayın aboneelerini azaltmak, kitapçıların materyal alımının ağırlık verilmesini sağlamak.

Merkezde oluşturulacak zengin danışma koleksiyonu sayesinde enformasyon hizmeti de verilmesi planlanmaktadır.

Çeşitli yabancı dillerdeki makaleler (İtalyanca, İspanyolca, Rusça, Japonca) Türkçe'ye çevrilerek araştırmacılara bütüncül kolaylık sağlanacaktır.

"Herhangi bir dergideki makaleye ihtiyaç duyan bir bilim adamı, Dokümantasyon Merkezinin bu makaleyi, anında faks ile fotokopi yapan aletler sayesinde, çok kısa bir zamanda temin edecektir. 1170

İleride bilgisayar yardımıyla seçme bilgi duyuru (hizmet) verilmesi ve uydular aracılığı ile çeşitli bilgilerle bağlanması hedeflenmektedir.

Bugün mevcut üniversitelerimizde bulunan kitap ve süreli yayınların toplu katalogunun en kısa sürede hazırlanması planlanmaktadır. Kataloglama çalışmaları için de öncülük olacaktır.

Bu merkez in kurulmasına da, ilke karârında oldu, u gibi Sayın Yasar Karayalçın tamamen karşı çıkmaktadır. Karşı çıkmasının temel nedeni ise bu merkezin ihtisas çalışmalarına imkân sağlayamayacağıdır. Sayın Karayalçın'a göre belli alanlarda ihtisas kütüphanelerini teşkil edip bu kaynakları oralara yöneltmek en uygun

69 Nilüfer Tuncer, a.g.e., 71

70 Aynı eser, aynı yer.

çalışma yolu r. 71.

Şu arada arantınamızın kapsamı bu korruda uygun bir çözüm yolu önerebilecek nitelikte ~efildir. Bu konunun ayrı .11r çalı şmada incele nmesi yararlı ol~bilir. Ancak şunu belirt;ebLLiriz: ;)nemli olan en uygun çöziim yolunu terip1 t etmek Lir. Bunu yapnr1{en ile o konunun olu!ulu ve olumsuz yönleri iyice tartiel.1.p, ilkemiz şörtlalarına en uygun olanı belirlenin. Gerekli planlar sistem analizleri y. 1 Lir . — ger;~kl:L asgar;i. şartların olusturulmasına özen gciste- r:ilinelicir. Bundan aonra ynrıLacak iş, çalı smaların amacına uygun biçimde devam edip etmecljJ,:inj kontrol etin~lr:ve değ erlendirmeler yanmaktır. Bunları yaptı~1- mızla ve nli ğimiz hiz~eti deferlen~iracek somut verilere sahip oluru~.

Çalışmamızın bu LkLnc i bölümünde 1980 yılınclan sonra tiniversite kUti;phannlerim izi etkileyen gel İş- mele ri kısaca incelemeye çalı ştık, Bundan sonraki UçUncü bölUünde bu goliamelelerin bir değ erlendirmesj yer al ac nk tır .

JII. 19 ff) imN uo! n! up tvCm! j ni r; F! l! ip t! Aht~LT! p twW~

İşmeçilerin nRGEIhtwnntT?tlııvmsi

ÜnJve r; it n Jç-İtUph anele r: ırliz 5 n ...durumlar ı nı de ğJ.s Lk
rıcrı_ardan in ce Le yen ya.vJ.nlnr ne yazJ.kki yol... d'e ne cek
ka(l-n azdır . Olanırlıla hem gUncellil(Lni .vJtirini\$
hornde det;ışık bakır;ı açı Lar ı n.a-jı ah i.p de[r:ildir.

Üniversite Jüü;UphanGle ri.mrt2; in durumlarını 1983-
19 D! y:ıllan, il:Jbaryle d:le cllan ve istatist iki verf.---
Lere dı:ıyaalı olarak yapı Lan Dır çalı s.ma bu aLnda bUyUk
bi.r' boqıultu ôo Ldurmuş tur . x

ı.tı.nılan bu çalışmada mevcut üntvern tte kütüphaneleri-
miz ln dururılırJ_ personel, bina, büt ce ve koleksiyon
açı ırlı an incelenerek nluililararası st anıart ha.r-La
kaio i Last ı r aLmakt adır.. F'a.kat eoruç hiç de içaçıcı değıl-
dLr: Bu durum klt abın sonuç bölümünde şu cümlelerle
de?~<ırlendJri.lın5st:ir. "BUtUn bu koşu:llar altında üni-
ve rı i.te kÜtiiphaue LerJ.n tn yUlrreJd:5jı:reim kuru mları ndaki
erd tLm, nrar?larrn ve yayın faaliyet;lerine etk f.n bir
şekl tde de ab ek oLnblmo ai. kerdi adnde i beklenen iş-
le'Vı.eri yorıne getirmesi oldukça zordur. n72 Çünkü
hanrı yünden ele alınırsa aLrıa ın hiçbir Üniversite
kii i;iphanemJ.Vi uLuri La r ar-aa ı st anıart La.r-a ul aşabilmiş
dc{;ıld Jr .19 n.3..19ff1 yıll arı .nda uni.ve rs ite kütüphanele-
rLm izde pe r-sonel, bina, büt ce ve koLeks iyon acısından
meyd anrı gelen det;ir;ıne ve gelişmeler sayısal olarak
yuka rı da belirttiJp:itn:L~ çalışmada ayrıntılı biçimde
gi5riilebi1J.r.

x No crin Rrtel - Ayten Koran, Üniversite Kütüphane-
lerinin Karşılaştırmalı Analizi, İstanbul: Marmara
Üniversitesi, 1989, 50s.

72 Aynı eser, s. 46

Anılan çalışmada da varılan sonuç ile, daha 1956 yılı içinde Sayın Ad. ÖLÜKEN'in vardı. Sonuç aynıdır.

Ancak geçen 30 yıllık süre içinde hiçbir olumlu gelişme kaydedilememiştir. Ancak, bu sonuca varırken bu 30 yıllık süre içinde olumlu gelişmeler yaratacak bir takım önlemler alınarak, bu durumu da görmekteyiz.

Üniversite kütüphanelerimiz ise açısından, olumlu yönde gelişti. Ancak 1961 yılından itibaren durumun değiştiğini görüyoruz. 1962 yılında YÖK'nun aldığı Üniversite kütüphaneleri ile ilgili ilke kararı, dağınık yerleşimli üniversite kütüphanelerinin tek bir hizmetin ve sağlanmasını bir merkezden yapılması gerektiğini belirtiyor.

Bu kararın hemen uygulanması halinde ise pek kolay olmamıştır. Üniversite kütüphanelerimizin senelerdir sahip olduğu gelenekleri bir anda terk edip yeni uygulamaya geçmeleri pek kolay olmamıştır. Bunun yanında eldeki imkanların yetersiz oluşu (personel, bina, bütçe) de bu ilke kararının uygulanmasını zorlaştırmaktadır. En önemli eksiği ise üniversite kütüphanelerimizin herhangi bir yasal dayanağının olmamasıdır. Bu konu 1961 yılında çıkarılan YÖK Kanunu'nda da eksik kalmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, bu sorunun olduğu dokümantasyon Merkezinde bu konuda yapıları olumlu girişimlerden sayılmaktadır. Üniversitelerdeki öğretim üyelerinin ihtiyaç duyduğu yayın taraması, istenilen makalelerin fotokopileri gibi hizmetler şu anda verilmektedir. Ancak bu hizmetlerin, ihtiyaçlara cevap vermede yeterlik ve nicelikte olup olmadığı ayrı bir araştırma konusu olmaktadır.

İnönü Üniversitesi'ne gereken bir katkı, üniversitede kütüphanelerinde çalışan kütüphanecilerin durumudur. 1971 yılında çıkan 1 an YÖK Kanununda üniversitede kütüphanelerde çalışan kütüphanecilere uzman kadrosu verilmiştir. Belirtilmektedir. Bize göre bu uygulama kütüphanecilere hem maddi hemde manevi yönden biraz rahatlık getirecektir. Bununla beraber üniversite kütüphanelerinde görev yapan kütüphaneciler mesleki yeterliklerini on iyi biçimde uygulamalarıyla çalışmalıdır.

9.11.1971

Osmanlı imparatorluğu'nda yüksek öğretim kurumu olarak medreseler bulunuyordu. Medreselerde yapılan öğretimi desteklemek, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla medrese kütüphaneleri kurulmuştur. İmparatorluğun gelişimiyle birlikte medrese ve medrese kütüphaneleri büyük şehir merkezleri dışında da kurulmuştur.

XIX. yüzyılın başlarından itibaren medreselerin önemi kaybolmasıyla birlikte yeni bir yüksek öğretim kurumuna ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaçla kurulan Cerrahpaşa (Fenler Evi) ülkemizde üniversitenin başlangıcı olarak kabul edilmektedir.

Medreseler batı bilimini izleyemedikleri için 1908'de kurulmuş olan Darülfünunda da batılı anlamda bir eğitim kurumları yapılmıştır. 1933 yılında kapatılarak yerine İstanbul Üniversitesi kurulmuştur ve bunu başkaları da izlemiştir.

İstanbul Darülfünun'unun kütüphane ihtiyacını karşılamak için kurulan fakülte kütüphaneleri karşılıyordu, Merkez-i Kütüphanesi ise 1925 yılında kurulmuştur.

1950 yılına kadar ülkemizde Avrupa üniversite modeli egemon olmuştur. 1930'ların sonlarına doğru Amerikan üniversite modeli benimsenmeye ve başlanmıştır. Bu nedenle 1950 yılına kadar (ki 1950'den sonra da örnek-ler vardır) kurulan üniversitelerin kütüphaneleri mekân olamayan sistemlere göre kurulmuşlardır. Bütün fakülte, bölüm, kürsü, sınıflar, enstitü, klinik ve diğer birimlerde çok sayıda kütüphane yapılmıştır; bir de merkez kütüphane kurulmuş yoluna gidilmiştir.

Bu kütüphaneler arasında işbirliği, eşgüdüm ve yönetim bakımından bir birlik kurulamamıştır. Sağlama, kalıtsızlaşma, sınıfı ve yararlandırımları ayrı yol ve yöntemler kullanılmış, sonuçta okurlar bekledikleri kütüphane hizmetini hılamamışlardır.

Amerikan üniversite geleneğiyle göre kampüs biçiminde kurulan Hacettepe, Ortadoğu, Teknoloji ve öğezi Üniversitelerinin bir tek merkez kütüphanesi olmuştur. Bu bakımdan diğer üniversitelerimiz de kütüphane örgütlenmesinde görülen durum bu üniversitemiz için bir örnek konusudur.

Üniversite kütüphanelerimizde görülen bu hatalı örneklerle, birçok yanlış kararlar alınmış, yanlışlar hazırlanmış ve yanlış yolları önerilmiştir. Fakat bunlar uygulamalarıyla aktarılamamış, kağıt üzerinde kalmıştır.

Ülkemizdeki üniversitelerin işleyişini bir bütünlük içinde düzenlemek amacıyla 1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu ile kurulan Yükseköğretim Kurulu, 1982 yılında Üniversite kütüphanelerimiz ile ilgili bir karar almıştır.

1950 yılından itibaren ülkemizde Avrupa üniversite
 yapıları ile benzerlikler, 1950'den sonra ise Amerikan
 üniversite yapıları ile benzerlikler başlamıştır. Bu
 nedenle 1950 yılında kurulan (1950'den sonra da tıbbi-
 tical ve medical) üniversitelerin kütüphaneleri
 merkezli olarak yapılmıştır. Böylece
 fakülte, binaların, nereden, emniyetli, klinik vb. çok
 sayıda kütüphane yanında birde merkez kütüphane kurul-
 ma yoluna gidilmiştir.

Bu kütüphaneler arasında işbirliği, birleştirme ve
 yönetim bakımından birleşim, kurulmamıştır. Sağlama,
 kataloglama, sınıflama ve yararlanımlarla aynı yol ve
 yöntemler kullanılmı, sonuçta okurlar bekledikleri
 kütüphane hizmetini alamamışlardır.

Amerikan üniversite geleneklerine göre kampüs biçimin-
 de kurulan Hacettepe, Ortadoğu Teknik ve Boğaziçi
 üniversitelerinin birtek merkezli kütüphanesi olmuştur.
 Bu bakımdan diğer üniversitelerimizin kütüphane örgüt-
 lenmesinde görülen durum bu üniversitelerimiz için
 sorun konusu değildir.

Üniversite kütüphanelerimizde görülen bu hatalı
 örgütlenme, birleştirmeye taraf olan eleştirilmiş,
 raporlar hazırlanmış ve çözümler önerilmiştir.
 Fakat bunlar uygulama alanına aktarılamamış, kağıt
 üzerinde kalmıştır.

Ülkemizdeki üniversitelerin işleyişini bir bütünlük
 içinde düzenlemek amacıyla 1981 yılında çıkarılan
 Yükseköğretim Kanunu ile kurulan Yükseköğretim Kurulu,
 1982 yılında üniversite kütüphanelerimiz ile ilgili
 bir ilke kararı almıştır.

:nuna g15r0 her Üniversiter'le bir Kütüphane ve
1)c.kU.mnnL:1.s:yon lla fre Bn.r:lcu.n1,0-1 cLustur-u Lmusbu r, Alınan
bu ilke kararı kütüphanelilik marifetini, uygun olmakla
birlikte bu yetersizliği görünümlenmektedir. Bu karardan uyru,ulan-
mı,ai :lç.in ek kararlar alınmırmır;ı, ycjnetinelikler çık-
arılmalıdır. Üni ver; rji ite kütüphane le ri mi;;, Ln ihtiyacı
olan pcrson(:l, bütçe ve mına sorunlarJ.nın nasıl ve
1.10 kadar s Ured o çözümler cc p:J be 11 i dep:ild i r.

Ayrıca bu ilke kararı üniversite kütüphaneleri-
miz.Lr:l:w)O.l. bulunduk lan. kurum: içinclek:L yerlerinin,
nı,ır1ç ve görevlorJnin belerlennef3:ini. de sağlayamamır-ıtır.
Bu.rn sa?fl.nyacak oları 19fl1 y1lı.rnla ÇJ.karılan Yükseld5p-re-
tim Kanunu j_r1L Bu kanunda rıa Üniversite kütüphaneleri
il,, :ilgili. J-ıertıangJ bJr hiJ1,ırn rnılunman1aktrıdır. Yalnız,
bur ada çalJ.sacak kU;Uphanecil.ere uzman kaorosunun
vı;rılcccf1 b0.ljrtılme1'tedir. Bu kacrolar rıa Doküman-
t:ınyon Dajre Rai:ıkan.lJ,klan. j çrılın özel olarak ayrılma-
mı st:ı.r. Ancak feJtUl teLer'den sr-ıpl:lanabilen kAdrolar bu
arıac1a kul. lanı 1mnJdad ır-.

YUkRekre?re ti m Kurul u ta raf ından frurulan Doküman-
t:ınyon J.1erkez1' nne çok aay ıda yabancı süreli yayına
alıno ne ol unmıratır. İfoyle ce ütü ve rs ite kiit-p.phane le rimi-
nı.n de:re;ı yUkUnü hafiflet mek, öltret ilim üyeleri ve araş-
tırmacıların yayın tarrıma ve fotokopi ihtiyaçlarını
karıncılayarak ç.nılır;ınalarında yardımcı olmak yoluna
r;ı diln:ıııı L:ı.r.

Üniveroi te kU tUphanelerimniz1 sorunlar1.nr-ı.. çözüm
g,d;irm.eir: r:1mac1yla 19G0 yılınrlan sonra yapılan çalış-
malar olumlu ol makt a bereber yeterli değildir.Eksikle-
rin bir:ın evvel tamamlanıp uygulama alanına aktarı-
lmıı, unLve rs it e kiji;Uphanelerimizin, üniversj_telerle
yapılan öğre;ırn ve l'1'imsel çalışmalara yapac az ı
katkısı ar~ıracaktır.

BİBLİYOGRAFYA

- 1) J. pay~1(-J<~tJ... Saf 1y e Ö:1,kan. 1-12. tıııgl? :u.I I(Ullı? hane le r t.;
İst an bul: İ. T.T. Rcleb:ııyat FakU.Jt(sd., 1982.
- 2) Al pay, Me rn r , KU LUp hane cil j k .Terd.ml.01rI, İst an bul: İ. Ü.
Ede b Lyat FnkUlteoJ KütUp hane.çJ.lj.1r)Jlölümü, 1973.
- 3) Al tun, A.ı-a. İlj.2 notu ve Bi bl iy o.gre4Y>aiEG(as>1ar:ı, İst an bul:
j . tı . İlj.2 notu ve Bi bl iy o.gre4Y>aiEG(as>1ar:ı, İst an bul:
- 4) İlybn~, Os mnn Tı lkin. Ege Üniversitesi'nde Kütüphanelerin
Durumu ve Türkiye'de Geleceğin Üniversite Kütüpha-
nle ri ne 1.'utaca,l'h) srk. Ankara: TBTAk, 1976.
- 5) Ayhaş ,Osman Tekin. " Türkiye Üniversite Kütüphaneleri
Hakkında Hap or" TKİH~ 24/ 4 (1975), s.259-272.
- 6) naitacı, Calıt. XV - XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri,
(İ.Ü. Edebiyat Fak. Tı lje s'ı, Yayınlanmamış Doktora
Tez i) İstanbul. 1975.
- 7) flays al, Jale. " Cumhurıyet İcineminde Türk Kütüphaneci-
liğinin Gelişmesi " Cumhuriyetin 50. Yılına
Armağan, İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, 1973,
s.98 - 112.
- 8) Baysal, Jale. Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar
Araclar Yöntemler, İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fakül-
tesi, 1982.
- 9) İaynal, Jale, Resmi Daire Kütüphaneleri ve Dokümantas-
yon Merke :~ler L, Ankara: TBTAk, 1974.

- BıymılıJa1.e : "T'Urkiye'deJ(UtUphnnecil.j_k A.lanında
Bazı Yenİ Geli~rrWJeI' ve r:io.runlar " 'Pürk Kütüiha-
I(),J.t.f 1/1 (1987), s. 2-8.
Bi Lt(r,Muntfa L. İlk Osmanlı Medreseleri, İstanbul:
İ.fi. l-l o h j .Va; Fakültesi, 1984.
Jl Il sel,Cemil. İstanbul...ış J ~ Mz:l 2~9:l il, İstambul :
İ.Ü., 1943.
Jarsoy,Osmar. " Üniver::ılte Kütüphanelerinin Sorunları "
TKDB 27/ 3-4 (1978), s.144-159.
Erte l,Nesrin - Ayten Koran. Üniversite Kütüphanelerinin
Karsılaştırmalı Analizi, İstanbul: Marmara Üniver-
sitesi, 1989.
Frürsal ,E.İsmail • Türk Kütüphaneleri Tarihi II: Kuru-
lustan Tanzimat'a Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphane-
leri, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek
Kurumu Atatürk Klil tür Merkezi , 1988.
Juchhoff,Rudolf.Lt*i*nverseiteKütüphaneleri, çev. Meral
Şenöz, İzmir:Ege Üniversitesi Rektörlük Yayınları,
1968.
Karay al q.in,Yaşar. "Üniversite ve Diğer İhtisas Kütüp-
haneleri"Türk Kütüphaneciliği 3/3 (1989),s.115-124.
Karaya'lç e n). Yaşar , Üniversite ve İhtisas Kütüphaneleri
tle Üniversite Kütüphaneciliği Hakkında Kanun
Projesi, Ankara:A.Ü.Hukuk Fakültesi, 1964.

Tuncer, Nilüfer. " Üniversite Kütüphanelerinin Merkezileştirilmesi Konusunda Yükseköğretim Kurulu'nun Görüşü ve Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi " TKDB 32/2 (1983), s.69-72

Unat, Faik Reşit. Türk Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihi Bir Bakış, Ankara, 1964.

Ülçin, Ayşe. İstanbul Üniversitesine Bağlı Kütüphaneler, (İ.Üb Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 1976.

Üntiint Ayşe. " Üniversite Kütüphaneleri " TKDB 26/4 (1977), s. 229 - 235.

Yaltkaya, Şerafettin. Tanzimat'tan Evvel ve Sonra Medreseler, İstanbul, 1940.

Yurüdoğ, Berrin, " Üniversite Kütüphaneleri " Amerikan Kütüphanecilik Tecrübeleri, ed. Carl White, Ankara, 1961, s. 47 - 61.

Yükseköğretim Kanunu (Kanun No. 2547), Resmi Gazete, sayı 17506, 4 Kasım 1981.